

JAKOVÁLI HASZÁN PASA-DZSÁMIJA ÉS IDRISZ BABA TÜRBÉJE

Pécs

ELHELYEZKEDÉS

Pécs, Rákóczi út 2, 7623 | Pécs, Nyár u. 6, 7624

MEGKÖZELÍTHETŐSÉG

Tömegközlekedéssel: vonattal és busszal is megközelíthető Budapestről. **Autóval:** M6-os autópályán közelíthető meg Budapestről.

KEDVEZMÉNYES BELÉPŐJEGY A KASTÉLYBA:

2 450 Ft/fő

6-26 év közötti fiatal
érvényes diákigazolvánnyal rendelkező

JELENTKEZÉS

A múzeumpedagógiai programokra történő regisztrációkat a muzeumpedagogia@nofnkft.hu email címre várjuk.

Hazánk 150 éves török hódoltságának nyomait Pécs városának megannyi épített öröksége őrzi.

Látogasson el a dervisek pécsi zarándokhelyére és tekintse meg az egyetlen olyan török hódoltság korabeli dzsámiba, amely kupolás terével és minaret-jével együtt szinte teljes épségben fennmaradt!

Belső faldíszítése akkora felületen maradt épségben, hogy Isztambulban is csodájára járnak a 18. század kutatói.

Pécs régi városában és az egykori városfalakon kívül több oszmán-kori emléket találhatunk.

Idrisz Baba jóslataival és gyógyító munkájával érdemelte ki, hogy szentként tiszteljék és ehhez méltó nyughelyet emeljenek számára.

Az épségben fennmaradt türbe misztikus hangulatú cédrus fenyők árnyékában áll, kertjét csorgó kutak és különleges rózsák díszítik. Érdeemes felkeresni, egy Pécs környéki utazás során.

A helyszín azért is különleges mert a nagy számú magyarországi török emlékből, egyedül itt maradt meg együtt a templom és a torony, vagyis a dzsámi és a minaret is.

Egykor derviskolostor és egyéb közjót – oktatás és szegényétkeztetést – szolgáló épületek övezték, amelyek falainak nyomvonala a dzsámi környezetében a vele szinte összeépült kórházépületben megtalálhatók.

MÚZEUMPEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁSOK

A dzsámiban max. 30 fő, a foglalkoztatóban max. 10 fő foglalkoztatása lehetséges. A helyszín időjárásfüggő. A türbében 20-30 fő foglalkoztatása lehetséges.

MÚZEUMPEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁSOK

1

A „ZIKR”

 KOROSZTÁLY	Alsó és felső tagozat
 CSOPORTLÉTSZÁM	20-30 fő
 IDŐTARTAM	1,5 óra
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

A gyerekek megismerhetik az iszlám misztikát és képviselőjét Idrisz babát. Kipróbálhatják a muszlim imát és megismerkednek a szent helyen betartandó szabályokkal (mosakodás, cipő levétele, kendő). Kipróbáljuk a „zikr” szertartás egyes elemeit, és kipróbáljuk az ordító dervisek hangszereit.

HELYSZÍN:

Idrisz Baba Türbéje – szabadtéri helyszín

2

AZ ISZLÁM MISZTIKUS KÖLTÉSZEZET

 KOROSZTÁLY	Gimnázium, felsőfokú
 CSOPORTLÉTSZÁM	20-30 fő
 IDŐTARTAM	1,5 óra (kora esti órákban ajánlott a hangulat miatt)
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

A gyerekek megismerhetik az iszlám misztikus költészetet, amelyen keresztül értelmet nyer a muszlim misztika fogalma. Részleteket olvasunk fel Rumi, Hafiz és Attar műveiből. Megpróbálkozunk az arab irodalom négysorosáival. Az elhangzott költemények hatására mindenki megírja a maga négysorosát („rubai”). Mindezt autentikus környezetben halk nej muzsika mellett gyertyafényben.

HELYSZÍN:

Idrisz Baba Türbéje – szabadtéri helyszín

3

ÉLET A TÖRÖK HÓDOLTSÁGBAN

 KOROSZTÁLY	felső tagozat
 CSOPORTLÉTSZÁM	maximum 30 fő
 IDŐTARTAM	1,5 óra
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

A foglalkozás kerete egy rab janicsár-egykori pécsi katona- levelezése a fogva tartó magyar urával. A leveleiben kéréseket fogalmaz meg, és az úr kérdéseire válaszol, így mutatja be a város hódoltsági életét. A tanár által választott modulok mindegyikének van egy ilyen levélváltása. Minden levélhez játékos feladatok tartoznak. A cél: a jó magaviseletű jól válaszoló rab kiszabadul, de nem megy haza, hanem Pécssett telepedik le.

VÁLASZTHATÓ MINIMODULOK:

1. Török verő hőseink felismerés
2. Törökös dalok mondókák gyűjtése
3. A pécsi török látványosságok felismerés-párosítás
4. Mi az Iszlám
5. Titkosírás
6. Török ételek
7. Török viselet
8. A török nők
9. Győzd le a törököt!
10. A hódoltság mesterségei párosítás
11. Arab írás, (saját neved kalligráfiája)
12. „KILIM” (szónyegolvasás)
13. A török fürdő részei
14. Törökös Közmondások magyarázata
15. Török jövevényszavak
16. Dervisélet
17. Török által meghonosított növények
18. Török gasztronómia (étel és alapanyag párosítás)
19. Turbán kötés, beöltözés
20. Török bazár illata
21. Az arab ima előírásai(dzsámiba lépés, mosakodás, cipőt le kendőt fel)
22. Dzsámi berendezése
23. Keleti tanmese- előadás-szerepjáték
24. Kézműveskedés (talizmán és tartója készítés, tányérfestés kalligráfiával, virág kivarrás, mandala készítés.)

HELYSZÍN:

Jakováli Haszán pasa-dzsámija

4

A TÖRÖK ÉS A MEHEMED

 KOROSZTÁLY	Óvodás és alsó tagozatos általános iskolások
 CSOPORTLÉTSZÁM	maximum 30 fő
 IDŐTARTAM	1 óra
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

A tárlatvezetés törökbasa bábbal történik. Megismerkedünk a dzsámival, és a hódoltság lakosaival (dervisek) A gyermekek feladatot kapnak, török mondókák dalok összegyűjtésére. Kérdésekkel vezetjük rá a gyerekeket, a török hódoltság negatív és pozitív hatásaira. Ha nem ismerik, elbábozzuk, ha ismerik közösen eljátsszuk a Török és a Mehemed mondókát. Azután kiosztjuk a szerepeket, és mindenki elkészíti a fejre húzható jelmezét (tehén-álarc, pántos- szarv). Eljátsszuk a ver-sikét, minden gyerek szerepet kap. A végén megdobál-hatják Mehmedet a törökbasát kint az udvaron.

HELYSZÍN:

Jakováli Haszán pasa-dzsámija

5

AZ ISZLÁM KORAI TÖRTÉNETE

 KOROSZTÁLY	Gimnázium, Középiskola
 CSOPORTLÉTSZÁM	maximum 30 fő
 IDŐTARTAM	1,5 óra
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

Tárlatvezetés során megismerkednek Mohamed életével, az iszlám kialakulásával, a korai kalifátus, a siita és szunnita fogalmával, az iszlám öt pillérével. (40 perc)

Tárlatvezetés végén a dzsámiban az iszlám öt pillérével kapcsolatos érdekességeket dolgozunk fel szemelvényekből (a ramadán fura szabályai, a mekkai zarándoklat és az ótestamentum összefüggése-, mit jelent a muszlim adomány, mi az a vakuf-, az ima és vudu fura szabályai-, a hitvallás jelentősége egy muszlim embernél.) Közös kvízzel zárul a foglalkozás.

HELYSZÍN:

Jakováli Haszán pasa-dzsámija

6

A DERVISEK VILÁGA

 KOROSZTÁLY	Gimnázium, Középiskola
 CSOPORTLÉTSZÁM	maximum 30 fő
 IDŐTARTAM	1,5 óra
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

Tárlatvezetés során összefoglaljuk a Pécsett élt három dervisrend jellemzőit, történetüket, híres képviselőiket szerepüket a hódításban. Szerepjátékként dervisnek öltöznek a résztvevők. A jelmezüket maguk készítik vagy válogatják ki. Video-kisfilmek feldolgozásával a feladat: néhány beöltözött diák tartsa meg az adott dervisrend egyik jellemző szertartását (mevlevik keringés, bektasi-zikr, halveti-zikr). A foglalkozás a közös élmény átbeszélésével zárul.

HELYSZÍN:

Jakováli Haszán pasa-dzsámija

7

TÖRÖK BAZÁR

 KOROSZTÁLY	alsó tagozatos általános iskolások
 CSOPORTLÉTSZÁM	maximum 30 fő
 IDŐTARTAM	1,5 óra
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

A foglalkozáson a tárlatvezetés során megismertetjük a pécsi bőr-textil-és termény bazár jellemzőit. Megismerkedünk az akkor használt textilekkel, bőr- munkákkal, a csizmadia- bőrcserző, papucsos munkájával. Szót ejtünk a keleti szőnyegművészetéről az imaszőnyeg szerepéről. Fűszereket ismerünk fel illatolással. Felelevenítjük az egykori török viseleteket (kaftán, turbán). Megkóstoljuk a török lokumot vagy halvát, beszélünk a sörbet készítéséről a korabeli ételekről. Átbeszéljük a bazár árusait kiemelten a fakírok-dervisek jelenlétét. A dzsámiban dervistáncsal – kerengés- fejezzük be a foglalkozást.

HELYSZÍN:

Jakováli Haszán pasa-dzsámija

8

NESSELRODE PÜSPÖK SZELLEME

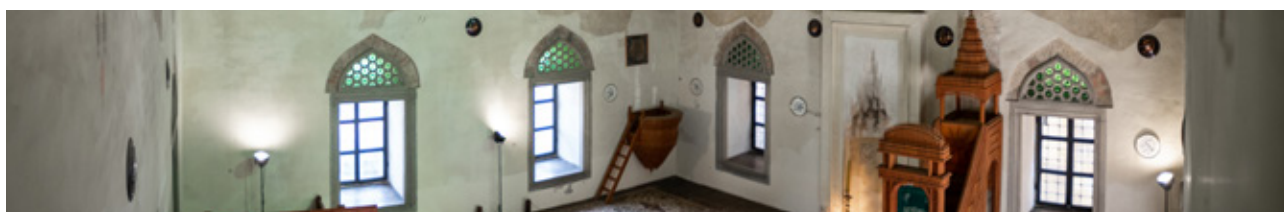
 KOROSZTÁLY	alsó tagozatos általános iskolások
 CSOPORTLÉTSZÁM	maximum 30 fő
 IDŐTARTAM	1,5 óra
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

A tárlatvezetés során megismerjük a dzsámiban eltemetett Nesselrode püspök életútját. A Történet szerint a püspök szelleme néha a dzsámiban bolyong megnyugvást keresve. A lelki békéjének megtalálása érdekében segítünk neki az Iszlám és Keresztény vallás különbségeinek és kapcsolatainak felfedezésében. Értelmezünk egy keleti mondást (titkosírás), megértünk néhány furcsa keleti szokást (étkezés, ételek, kalligráfia, egyetemek). Megtörténik a dzsámi berendezése és az ima szabályainak összehasonlítása a keresztény szokásokkal. A Püspök végleges megnyugtatóására kiűzzük a törököt a dzsámiból- ami ebben az esetben a volt Nepomuki Szent János kápolna (basa megdobálása a kertben).

HELYSZÍN:

Jakováli Haszán pasa-dzsámija

9

A MEKKAI ZARÁNDOKLAT

 KOROSZTÁLY	alsó és felső tagozatos általános iskolások
 CSOPORTLÉTSZÁM	maximum 30 fő
 IDŐTARTAM	1 óra
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

Az iszlám alapjainak felelevenítése után az 5-pillér 4. elemét a mekkai zarándoklatot játsszuk el. Egy kisfilm segítségével átbeszéljük a zarándoklat 10 napos folyamatát, tisztázzuk a fogalmakat (zarándoklat, irám, megtisztulás). Összefüggéseket tárunk fel az ótestamentum Ábrahám története és a mekkai zarándoklat folyamatai között. Majd felhúzzuk álcánkat (csak muszlim léphet be Mekkába) a fejfedőket, és elindulunk a zarándoklatra. Körbejárjuk a Kábát, megmosakszunk a zem-zem forrásban, megtanuljuk a muszlim imát, megkövezzük a sátánt, áldozatot ajánlunk fel Allahnak, és a megtisztulás érdekében több percen keresztül meditálunk a jelképes „Arafat” hegyén. A megtisztulást a zem-zem víz elfogyasztásával kapjuk meg. Minden tisztahitű zöld szalagot kap a csuklójára.

HELYSZÍN:

Jakováli Haszán pasa-dzsámija

10

BÜL-BÜL KALANDJAI

 KOROSZTÁLY	alsó és felső tagozatos általános iskolások
 CSOPORTLÉTSZÁM	maximum 30 fő
 IDŐTARTAM	1 óra
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

Játékos kalandtúra kisebbeknek. Segítségükkel kiszabadítani Bül-Bül a pacsirta párját a gonosz pasa fogságából. Egy rajzfilm során elmeséljük Bül-Bül párjának elrablását. Különböző ügyességi és kirakós játékok segítségével összegyűjthetők Bül-Bül párjának segélykérő jelzései. (növény felismerés, párosítás, motívumok felismerése, kirakós és igazi janicsár harc) Ha az összes jelet összegyűjtötte a kicsi gyermek, akkor a kalitkából kiszabadíthatja a kisimadarat. Jutalmul elkészítheti saját Bül-bül pálcika bábját.

HELYSZÍN:

Jakováli Haszán pasa-dzsámija

 KOROSZTÁLY	SNI-s alsó és felső tagozatos általános iskolások, fogyatékkal élők gyermekek
 CSOPORTLÉTSZÁM	maximum 10 fő
 IDŐTARTAM	30 perc
 PROGRAM ÁRA	1 000 Ft/fő

A FOGLALKOZÁS RÖVID TARTALMA:

A foglalkozás célja az iszlám és a mevlevi dervisek különböző jellegzetességeinek bemutatása gyermekek számára. A múzeumi szabályok tisztázása után a tárlat kisfilmjét nézzük meg, majd az iszlám alapjait beszéljük át (istene, prófétája, jellegzetessége, dervisek). A tárlat megtekintése után a dzsámiba lépés előtt bemosakodunk, és megtörténik a turbán felkötése. A dzsámiban néhány kérdéssel tisztázzuk a keresztény templom és a dzsámi belseje közti főbb különbségeket, a belépés szabályait, majd megkeressük a mekkai irányt. A cipők levétele után a szőnyegen eljártsszuk a muszlim ima folyamatát (mozgássérültek számára is lehetséges). A végén felelevenítjük a filmben elhangzott és látott dervis táncot, bemutatjuk a kerengés pontos folyamatát, azután együtt pörgünk. Az udvaron fejeződik be a foglalkozás a törökbsa megdobálásával.

HELYSZÍN:

Jakováli Haszán pasa-dzsámija

